

Huvudman

Falu kommun
kontaktcenter@falun.se

Beslut

Datum 2024-10-18

Dnr 2023:7608

Sida 1 (11)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Sundbornsskolan i Falu kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 29 januari 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Falu kommun att senast **måndag den 3 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd samt lärare. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Falu kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Falu kommun ska vidta följande åtgärder

Anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd

1. Se till att rektorn för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd (3 kap. 7 § skollagen). Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 18 oktober 2024 – 3 mars 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev.
2. För varje utredning om särskilt stöd som avslutats ska rektorn, eller den rektorn överlätit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram (3 kap. 9 § skollagen). Rektorn ska dokumentera hur många av dessa utredningar som lett till beslut om att upprätta åtgärdsprogram och hur många utredningar som lett till beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram under perioden den 18 oktober 2024 – 3 mars 2025.

Lärare

1. Se till att undervisningen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare (2 kap. 13 och 18 §§ skollagen). Lärarlista ska bifogas huvudmannens

redovisning av vidtagna åtgärder. Om en lärare inte är behöriga för den undervisning läraren bedriver ska annonser och ansökningar för de aktuella tjänsterna bifogas redovisningen.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser utformning av åtgärdsprogram och utredning av elevers ordningsstörande beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:7608) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 och våren 2024 genomfört en tillsyn av Sundbornsskolan i Falu kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande anmälan och utredning om särskilt stöd, utformning av åtgärdsprogram, lärare, plan mot kränkande behandling, anmälan av kränkande behandling, utredning av elevers ordningsstörande beteende, ordningsregler och tillgång till elevhälsa.

Skolinspektionen har den 29 januari 2024 beslutat att förelägga Falu kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande lärare, anmälan och utredning om särskilt stöd samt utformning av åtgärdsprogram, anmälan om kränkande behandling och utredning av elevers ordningsstörande beteende. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Falu kommun en anmärkning rörande plan mot kränkande behandling.

Falu kommun har den 19 juni 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

Skolinspektionen genomförde den 27 och 28 augusti 2024 uppföljningsbesök på Sundbornsskolan. Intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan genomfördes. Den 2 september 2024 genomfördes intervju med rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat pedagogiska utredningar, åtgärdsprogram och plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Falu kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att huvudmannens verksamhet vid Sundbornsskolan brustit gällande anmälan och utredning om särskilt stöd. Detta då rektorn inte startade en utredning för de elever som anmälts för utredning om behov av särskilt stöd.

Av intervjuer med lärarna och representanter för elevhälsan vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framgår att lärare anmäler till rektorn om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

En lärare uppger att hen vid flera tillfällen, senast i slutet av höstterminen 2023, har anmält att en elev i årskurs 3 inte kommer att uppfylla kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Ingen utredning om särskilt stöd har påbörjats för eleven. Representanter för elevhälsan uppger i intervju att extra anpassningar passar för eleven. Av intervjun med rektor framgår att läraren vid flera tillfällen har "flaggat för" eleven och att skolan inte vet vad de ska göra med eleven då hen har ett utåtagerande beteende och hög frånvaro.

En annan lärare uppger i intervju att läraren under vårterminen 2024 anmält att en elev i årskurs 2 befaras inte nå de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Läraren uppger att eleven än idag inte når målen trots extra anpassningar men tror inte att det har startats någon utredning om särskilt stöd för eleven. Av intervjun med representanter för elevhälsan framgår att elevens behov av särskilt stöd inte har utretts och representanterna vet inte om eleven behöver särskilt stöd. En representant för elevhälsan uppger att det har vänt för eleven efter insatser som skolan gjort.

Vidare uppger en lärare att hen vid elevkonferens under höstterminen 2023 har tagit upp att flera elever inte uppfyller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Läraren har inte fyllt i blanketten "Anmälan EHT" för samtliga av dessa elever. Flera av dessa elever uppfyller enligt läraren inte kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Elevernas behov av särskilt stöd har inte utretts.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga utredningar om särskilt stöd som genomförts under vårterminen 2024 fram till besöksdatumet. Av dessa framgår att det saknas beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram för två elever vars utredningar om behov av särskilt stöd genomfördes i april 2024. Av intervju med elevhälsans representanter framgår att beslut ska ha fattats om att en av dessa elever inte ska ha särskilt stöd. Av intervju med rektorn framgår att åtgärdsprogram inte har upprättats för dessa två elever med anledning av att skolan inte vet vilka insatser eleverna ska få.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till. Rektorn får dock inte överlåta beslutanderätten för vissa i skollagen angivna former av särskilt stöd. Om en utredning av en elevs behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Falu kommun inte uppfyller författningarnas krav gällande utredning av elevers behov av särskilt stöd och beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram.

Av utredningen framgår att lärare anmäler elever som lärare befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar, till rektorn. Det framgår dock att det finns elever på skolan som lärarna anmält till rektorn men som rektorn inte har startat utredning om särskilt stöd för. Om en utredning inte startas för elever som kan vara i behov av särskilt stöd fattas inte heller ett beslut om att upprätta eller att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Därmed riskerar elever att inte få det särskilda stöd som de kan ha behov av och rätt till.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte har startat en utredning för de elever som anmälts för utredning om behov av särskilt stöd. En rektor är enligt skollagen skyldig att alltid starta en utredning efter att det uppmärksammats att en elev befarats inte nå kunskapskraven och en anmälan om särskilt stöd skett.

Det är även en brist att rektorn inte alltid fattar beslut om att ett åtgärdsprogram ska upprättas eller inte upprättas när en utredning om särskilt stöd startats. Enligt skollagen ska en utredning om särskilt stöd resultera i att rektorn beslutar om att ett åtgärdsprogram ska utarbetas eller att rektorn beslutar att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Det finns följaktligen inga alternativa handlingsätt för en rektor gällande dessa delar. En rektor kan inte underlåta att starta en utredning, eller avsluta utredningen utan efterföljande beslut om åtgärdsprogram eller inte.

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att huvudmannens verksamhet vid Sundbornsskolan brustit när det gäller att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Detta då undervisning bedrevs av lärare som inte var behöriga trots att det fanns behöriga lärare inom huvudmannens organisation.

Av den skriftliga redovisning huvudmannen inkommit med framgår att huvudmannen genomfört rekrytering och att lärare som undervisar i samtliga årskurser är behöriga förutom läraren som undervisar i årskurs 2. Vidare saknades behöriga lärare i ämnena bild och hem- och konsumentkunskap.

Av intervju med rektorn vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framgår att det nu har anställts en lärare för undervisning i årskurs 2. Av inskickad lärarlegitimation framgår att läraren har grundskolebehörighet i ämnena biologi, geografi, matematik, moderna språk tyska och modersmål tyska. Av kompletterande information från rektorn framgår att huvudmannen inte har annonserat efter behörig lärare för undervisning i årskurs 2 under det senaste året. Läraren som har anställts för undervisning i årskurs 2 anställdes i och med annonsering för lärare i årskurs 4 – 6.

Vidare framgår att en lärare på skolan ska läsa in behörighet för ämnet bild med kursstart vecka 46. Aktuell lärare bekräftar i intervju att hen planerar att läsa in behörighet för ämnet bild och att det finns en studieplan för det. Det framgår vidare av inkommen komplettering till Skolinspektionen att huvudmannen har annonserat för lärare i hem- och konsumentkunskap.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att huvudmän har en skyldighet att för undervisning använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som han eller hon ska bedriva. Det övergripande syftet med reglerna är att så långt som möjligt säkerställa att elever får undervisning av lärare som har en utbildning för den undervisning de bedriver. Ambitionen ska vara att eleverna alltid undervisas av lärare som har en utbildning för den undervisning som de bedriver (prop. 2009/10:165, s. 262, 269 och 649). Vidare anges att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat och att studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vid Sundbornsskolan när det gäller att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare. Detta med anledning av att läraren som undervisar i årskurs 2 enbart har behörighet att undervisa i grundskolans ämnen biologi, geografi, matematik, moderna språk tyska och modersmål tyska. Det saknas således behörig lärare för undervisning i resterande ämnen i årskurs 2.

Huvudmannen har inte heller annonserat för behörig lärare för undervisning i årskurs 2 under det senaste året.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Av både lag och förarbeten framgår att användande av lärare utan legitimation och utan rätt behörighet endast ska ske undantagsvis och under en begränsad tid. Av förarbetena framgår vidare att huvudmannen är skyldig att försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning som ska bedrivas. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser.

Krav på att undervisning bedrivs av behöriga lärare är en central förutsättning för utbildningen och syftar till att säkerställa att elever får sin rätt till utbildning tillgodosedd och att utbildningen ska hålla en god kvalitet. Att undervisning bedrivs av lärare som inte är behöriga är därför en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Falu kommuns verksamhet vid Sundbornsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd samt lärare. Det finns därför skäl att förelägga Falu kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Utförning av åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att huvudmannens verksamhet vid Sundbornsskolan brustit gällande utformningen av åtgärdsprogram. Utredningen visade att det saknades utvärderingsdatum, uppföljningsdatum samt ansvarig person för uppföljning och utvärdering i skolans åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har vid uppföljningsbesöket tagit del av skolans aktuella åtgärdsprogram. Av dessa framgår utvärderingsdatum, uppföljningsdatum samt ansvarig person för uppföljning och utvärdering.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att Sundbornsskolan brustit gällande anmälan om kränkande behandling. Detta då utredningen visade att skolans personal inte alltid anmälde till rektorn då de fick kännedom om att en elev upplevde sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Av den skriftliga redovisningen huvudmannen inkommit med framgår bland annat att det under vårterminen 2023 genomförts en informations- och utbildningsinsats för samtlig personal på skolan gällande rutiner för anmälan av kränkande behandling. Ytterligare utbildningstillfällen kommer enligt huvudmannen att genomföras regelbundet i syfte att säkerhetsställa att ny personal och personal som inte var närvarande vid utbildningstillfället får kännedom om rutinerna.

Av intervjuer med lärare framgår att lärare anmäler om en elev upplevt sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det framgår även av intervjun att det på skolan inte finns rutiner gällande hur ny personalen får information om hur kränkande behandling ska anmälas. En lärare som vid intervjutillfället enbart arbetat en kort period på skolan har inte fått information om det digitala system där kränkande behandling ska anmälas.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla

detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Falu kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller anmälan kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning av elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att Sundbornsskolan brutit gällande att utreda elevers ordningsstörande beteende. Detta då rektorn inte hade utrett elevers ordningsstörande beteende trots att det fanns ett flertal elever från olika årskurser som vid upprepade tillfällen störde ordningen.

Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan vid Skolinspektionens uppföljningsbesök framgår att det finns tre elever på lågstadiet som har ett upprepat ordningsstörande beteende.

Rektorn uppger i intervju att ett oönskat beteende hos elever i många fall handlar om att eleven behöver stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd och att eleven då utreds inom ramen för det. Av intervju framgår vidare att rektorn gjort flera insatser för att utreda elevernas ordningsstörande beteende. Rektorn berättar att skolan har nära kontakt med elevernas vårdnadshavare. Även den centrala elevhälsan, kuratorn och specialpedagogen är med i arbetet kring dessa elever. Biträdande rektor har tillsammans med kurator gjort hembesök hos en av eleverna. Gällande en elev har skolan kontakt med socialtjänsten.

Rektorn uppger vidare att han bett om stöd hos huvudmannen gällande bestämmelserna om ordningsstörande beteende då dessa är svåra att tolka. Det finns ingen skriftlig utredning om ordningsstörande beteende för elever som idag går på skolan.

Rättslig reglering

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om

förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Falu kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller utredning av elevers ordningsstörande beteende. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 29 januari 2024 bedömde Skolinspektionen att huvudmannens verksamhet vid Sundbornsskolan inte fullt ut levde upp till författningarnas krav vad gäller plan mot kränkande behandling. Detta då planen saknade en redogörelse för vilka åtgärder som avsågs påbörjas eller genomföras under läsåret 2023/24.

Huvudmannen har inkommit med en uppdaterad plan mot kränkande behandling (2024/25). Planen innehåller bland annat en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts samt en redogörelse för vilka åtgärder som avses genomföras under läsåret 2023/24.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande årsplan. (6 kap. 8 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Sara Angeria. Utredaren Clara Sjösten har varit föredragande i ärendet.